

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) เป็นหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่ง สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทยตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๖ ตามหลักแห่งการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้กำหนดบทบาทภารกิจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เป็นหน่วยปฏิบัติรองรับภารกิจตามนโยบายการกระจายอำนาจจากส่วนกลาง การกระจายงานของกระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ ลงมาสู่ท้องถิ่น การกระจายงบประมาณให้ท้องถิ่น บริหารจัดการเพื่อแก้ไข พัฒนาท้องถิ่นด้วยตนเอง ตัดสินใจในกิจการท้องถิ่นได้เอง ภายใต้ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำและประสานแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๖ ปัจจุบันได้ยกเลิก และใช้ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๘ ให้แนวทางจัดทำแผนพัฒนาของท้องถิ่น กำหนดองค์กรจัดทำแผนพัฒนา ขั้นตอนดำเนินการจัดทำแผนพัฒนา การแก้ไขเพิ่มเติมหรือการเปลี่ยนแปลงแผนพัฒนา จากระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำและประสานแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๘ ได้กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่ในการพัฒนาท้องถิ่นและจัดทำแผนพัฒนาของตนเอง เพื่อเป็นกรอบในการกำหนดทิศทาง การพัฒนา และเพื่่อมุ่งไปสู่สภาพการณ์ที่ต้องการในอนาคต โดยสามารถจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด

การกระจายอำนาจบริหารระดับตำบลเกิดขึ้นในสมัยรัชกาลที่ ๕ โดยประกาศใช้ลักษณะการปกครองท้องที่ ร.ศ. ๑๑๖ (พ.ศ. ๒๔๔๐) ซึ่งประกอบด้วยสาระที่เกี่ยวข้องกับเรื่องอำนาจหน้าที่ของกรมการอำเภอ จัดการปกครองท้องที่ให้เรียบร้อย รวมทั้งการกำกับดูแลกำนัน ผู้ใหญ่บ้านที่มาจากการเลือกตั้งเข้าไปทำหน้าที่บริหารราชการอำนาจหน้าที่ที่สำคัญได้แก่ การรักษาความสงบเรียบร้อยในพื้นที่ กรมการอำเภอ ประกอบด้วย นายอำเภอ ปลัดอำเภอ และหัวหน้าส่วนราชการบริหารฝ่ายพลเรือนต่าง ๆ ซึ่งรับราชการประจำอำเภอนั้น ๆ กรมการอำเภอต้องมีหน้าที่ตักเตือนชี้แจงกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเรื่องอำนาจหน้าที่ของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในการบริหารท้องถิ่นของตนเอง ทั้งกฎหมายและข้อเท็จจริงเพื่อให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้านได้ตัดสินใจ วินิจฉัยสั่งการได้ถูกต้องตามอำนาจหน้าที่เมื่อกำนัน ผู้ใหญ่บ้านกระทำความผิด กรมการมีอำนาจให้กำนัน ผู้ใหญ่ออกจากตำแหน่ง ในปี พ.ศ. ๒๔๕๗ ประกาศใช้พระราชบัญญัติ (ตรงกับสมัยรัชกาลที่ ๖) จึงยกเลิกพระราชบัญญัติลักษณะการปกครอง ร.ศ. ๑๑๖ พระราชบัญญัติฉบับนี้กำหนดให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และแพทย์ประจำตำบลมีฐานะเป็นเจ้าหน้าที่ปฏิบัติราชการส่วนภูมิภาคภายใต้การบังคับบัญชาของนายอำเภอ ในปี พ.ศ.

๒๔๙๙ มีคำสั่งกระทรวงมหาดไทยให้จัดตั้งสภาตำบล และมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) โดยให้องค์กรมีฐานะเป็นนิติบุคคล โดยมีวัตถุประสงค์ให้ราษฎรในท้องถิ่นเข้ามาแก้ปัญหาของตนเองแต่ดำเนินการไม่บรรลุผลเพราะเป็นเรื่องยากที่จะปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่นจึงประกาศยกเลิกองค์การบริหารส่วนตำบลเป็น สภาตำบลในปี พ.ศ. ๒๕๑๕^๑

นอกจากนี้ในการกระจายอำนาจของรัฐให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดังกล่าวตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้บัญญัติให้มืองค์กรรับผิดชอบในการจัดทำแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือ คณะกรรมการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและกำหนดหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดบริการสาธารณะที่จำเป็นแก่ท้องถิ่น ตลอดจนรายได้ของท้องถิ่น และพระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้กำหนดรูปแบบการบริหารงาน บุคคลส่วนท้องถิ่นที่เป็นอิสระมากขึ้น^๒

ดังนั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในปัจจุบันจึงมีบทบาทอำนาจหน้าที่อย่างกว้างขวาง โดยมีเพียงจะมีหน้าที่ในการให้บริการสาธารณะพื้นฐานแก่ประชาชนในท้องถิ่นเท่านั้น แต่ยังขยายบทบาทหน้าที่ออกไปรวมถึงการพัฒนาคุณภาพชีวิต และการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของท้องถิ่นด้วยและเป็นองค์กรที่เปิดให้ประชาคมท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการบริหารและการตรวจสอบการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้น จึงจำเป็นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องเร่งกำหนดจุดมุ่งหมายหรือทิศทางในการพัฒนาของตนให้ชัดเจน มีการกำหนดยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาในทุก ๆ ด้านอันเป็นการแสดงให้เห็นถึงความพร้อมและศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะสามารถบริหารงานในความรับผิดชอบตามภารกิจที่ได้รับมอบหมายให้เตรียมการสำหรับอนาคตเป็นการวางแผนและทิศทางการพัฒนาท้องถิ่นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาอย่างมีระบบ นอกจากนี้การวางแผนเป็นการรวมสรรพกำลัง และระดม ความคิดในการพัฒนาอย่างมีทิศทางและสอดคล้องกัน เพื่อลดการสูญเสียทรัพยากรอันมีอยู่อย่างจำกัด

พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖ ได้กำหนดขอบเขตของคำว่า การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และวางแนวทางในการปฏิบัติราชการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังต่อไปนี้ คือ ๑) เกิดประโยชน์สุขของประชาชน ๒) เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ ๓) มีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ ๔) ไม่มีขั้นตอนการปฏิบัติงานเกินความจำเป็น ๕) มีการปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการให้ทันต่อเหตุการณ์ ๖) ประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวกและได้รับการตอบสนองความต้องการ และ ๗) มีการประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้นำไปปฏิบัติเพื่อให้ภารกิจตามอำนาจหน้าที่บรรลุเป้าประสงค์โดยให้ยึดหลักทศพิธราชธรรม (Virtues of the King) ๑๐ ประการ ได้แก่ ๑) ทาน ๒) ศีล

^๑ องค์การบริหารส่วนตำบล, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : <http://th.wikipedia.org/w/index.php?title=องค์การบริหารส่วนตำบล&oldid=5312711>, [๑ มีนาคม ๒๕๕๘].

^๒ สำนักงานปลัดนายกรัฐมนตรี, **คู่มือการจัดทำหลักเกณฑ์การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**, (กรุงเทพมหานคร : ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, ๒๕๔๖), หน้า ๓๖.

๓) บริจาค ๔) ความซื่อตรง ๕) ความอ่อนโยน ๖) ความเพียร ๗) ความไม่โกรธ ๘) ความไม่เบียดเบียน คือ การไม่ก่อทุกข์หรือเบียดเบียนผู้อื่น ๘) ความอดทน ๑๐) ความยุติธรรม

จากวิกฤติเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ได้ส่งผลกระทบต่อทุกภาคส่วนของสังคมดังที่ทราบกันทั่วไปแล้วว่า สาเหตุสำคัญ ประการหนึ่งเกิดขึ้นจากความบกพร่อง ความอ่อนแอ และหย่อนประสิทธิภาพของกลไกด้านการบริหารจัดการในระดับชาติ และระดับองค์กรของภาครัฐรวมไปถึงการทุจริตและการกระทำผิดจริยธรรมในวิชาชีพซึ่งแยกพิจารณาได้ดังนี้^๓

๑. การขาดกลยุทธ์และหลักเกณฑ์ที่ดีพอในการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมขณะที่กลยุทธ์ที่มีอยู่บกพร่อง ไม่สามารถแก้ปัญหาและขับเคลื่อนตัวเข้ามากระทบระบบเศรษฐกิจและการเงินอย่างรวดเร็วได้รวมทั้งเมื่อถูกกระทบแล้วยังไม่สามารถปรับเปลี่ยนกลไก และฟันเฟืองการบริหารงานของภาครัฐให้ทันต่อสถานการณ์ได้

๒. ความถดถอยในการบริหารของกลุ่มข้าราชการ นักวิชาการ คนกลุ่มนี้ต้องมีบทบาทสำคัญในการศึกษา ค้นคว้า เสนอแนะนโยบายและแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ที่จำเป็นในการบริหารประเทศ

๓. ระบบการตัดสินใจ และการบริหารจัดการของภาครัฐมีลักษณะที่ขาดความโปร่งใส บริสุทธิ์และยุติธรรม ส่งผลให้ตัวระบบเองไม่มีประสิทธิภาพขณะเดียวกันก็เปิดโอกาสหรือช่องทางให้เกิดความฉ้อฉลผิดจริยธรรมในวิชาชีพขึ้นได้

๔. ประชาชนขาดข้อมูลข่าวสาร ขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสถานการณ์บ้านเมืองอย่างชัดเจน จึงทำให้ไม่มีโอกาสในการร่วมตัดสินใจและร่วมแก้ไขปัญหา

๕. ปัญหาการทุจริตประพฤติมิชอบในภาครัฐ ซึ่งเกิดขึ้นอย่างกว้างขวาง และมีการร่วมกันการกระทำทุจริตอย่างเป็นกระบวนการ

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่ามาตรฐานทางคุณธรรม และจริยธรรมมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อมนุษย์เพื่อการอยู่ร่วมกันในสังคม และหลักธรรมาภิบาลแนวพุทธธรรม มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งที่บุคคลในหน่วยงานพึงต้องมี เพื่อการปฏิบัติงานจะเกิดความเป็นธรรมกับผู้มารับบริการอย่างเสมอภาคกัน ซึ่งหมายถึงการประพฤติปฏิบัติต่อตนเอง และผู้อื่นที่จะนำไปสู่ความเจริญในสังคม ที่มนุษย์มีความเป็นอยู่ร่วมกัน จริยธรรมของบุคคลฝังตัวอยู่ในอารมณ์ ความรู้สึก จิตใจ โดยผ่านกระบวนการคิด อย่างมีเหตุผลซึ่งสอดคล้องต่อหลักการทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบลปากช่อง อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ในการใช้หลักธรรมาภิบาลแนวพุทธธรรม เป็นแนวทางในการประพฤติและปฏิบัติ ที่เหมาะสม อันจะนำมาซึ่งประสิทธิภาพและประสิทธิผล ความพึงพอใจและความผาสุกของประชาชนตลอดจนถึงความเจริญรุ่งเรืองของชาติบ้านเมืองอีกด้วย และส่งผลให้เกิดความสุข ความเจริญย้อนตามมาหาผู้ปฏิบัติเองด้วย

ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจวิจัย เรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลแนวพุทธธรรม ขององค์การบริหารส่วนตำบลปากช่อง อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ เพื่อได้ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม การใช้หลักธรรมาภิบาลแนวพุทธธรรม ในการปฏิบัติงานเพื่อบำบัดทุกข์ บำรุงสุขให้แก่ประชาชน ให้เป็นหน่วยงานที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการใช้หลักธรรมาภิบาลแนว

^๓ สำนักความต่างประเทศ สป., “แนวคิดเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล”, [ออนไลน์]. แหล่งที่มา, <http://gotoknow.org/blog/dhama/104786>, [๕ สิงหาคม ๒๕๕๘].

พุทธธรรม ให้บริการแก่ประชาชน และเป็นแนวทางการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลอื่น ๆ ได้ต่อไป

๑.๒ วัตถุประสงค์การวิจัย

๑.๒.๑ เพื่อศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลแนวพุทธธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลปากช่อง อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์

๑.๒.๒ เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลแนวพุทธธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลปากช่อง อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

๑.๒.๓ เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลแนวพุทธธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลปากช่อง อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์

๑.๓ ปัญหาที่ต้องการทราบ

๑.๓.๑ การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลแนวพุทธธรรมกับแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลปากช่องเป็นอย่างไร

๑.๓.๒ ผลเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลแนวพุทธธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลปากช่อง อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลเป็นอย่างไร

๑.๓.๓ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลแนวพุทธธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลปากช่อง อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นอย่างไร

๑.๔ ขอบเขตการวิจัย

๑.๔.๑ ขอบเขตด้านเนื้อหา

งานวิจัยเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลตามแนวพุทธธรรม ขององค์การบริหารส่วนตำบลปากช่อง อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตเนื้อหาโดยสังเคราะห์จากแนวคิดจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตำราวิชาการต่าง ๆ คือ คัมภีร์พระไตรปิฎก อรรถกถา ฎีกา พุทธธรรม เอกสารทางพระพุทธศาสนา วารสารต่าง ๆ รวมถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลแนวพุทธธรรม

๑.๔.๒ ขอบเขตด้านตัวแปร

๑) ตัวแปรต้น คือ ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้

๒) ตัวแปรตาม คือ การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลตามแนวพุทธธรรม ขององค์การบริหารส่วนตำบลปากช่อง อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ซึ่งงานวิจัยฉบับนี้ได้ศึกษาหลักทศพิธราชธรรม ๑๐ ประการมีดังนี้ ๑) หลักการให้ทาน ๒) หลักการมีศีล ๓) หลักบริจาค ๔) หลักความซื่อตรง ๕) หลักความอ่อนโยน ๖) หลักความเพียร ๗) หลักความไม่โกรธ ๘) หลักความไม่เบียดเบียน ๙) หลักความอดทน ๑๐) หลักความเที่ยงธรรม

๑.๔.๓ ขอบเขตด้านประชากรและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

๑) ประชากร (Population) ได้แก่ ประชากรในพื้นที่ตำบลปากช่อง อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ซึ่งมีจำนวน ๑๓,๒๗๐ คน และมีประชากรกลุ่มตัวอย่างจำนวน ๓๘๘ คน^๔ (ข้อมูล ณ วันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๕๗)

๒) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์เชิงลึก (In depth Interview) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน ๙ รูปหรือคน

๑.๔.๔ ขอบเขตด้านพื้นที่

พื้นที่ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลปากช่อง อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นตำบลในเขตการปกครองของอำเภอหล่มสัก ประกอบด้วย ๑๗ หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านน้ำดุกเหนือ, บ้านน้ำดุกกลาง, บ้านน้ำดุกศรีทอง, บ้านน้ำดุกหนองอ้อ, บ้านน้ำคำเหนือ, บ้านวังยาว, บ้านห้วยระหงษ์, บ้านโนนมะเกลือ, บ้านปากออก, บ้านปากช่อง, บ้านน้ำดุกหน้าศูนย์, บ้านศรีจันดา, บ้านน้ำคำใต้, บ้านห้วยชัน, บ้านทรัพย์สมบูรณ์, บ้านศรีทองพัฒนา, บ้านห้วยตูม

๑.๔.๕ ขอบเขตด้านระยะเวลา

ดำเนินการวิจัยตั้งแต่เดือนกันยายน ๒๕๕๘ – กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ เป็นระยะเวลา ๖ เดือน

๑.๕ สมมติฐานการวิจัย

๑.๕.๑ ประชาชนที่มีเพศ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล แนวพุทธธรรม ขององค์การบริหารส่วนตำบลปากช่อง อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ แตกต่างกัน

๑.๕.๒ ประชาชนที่มีอายุ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล แนวพุทธธรรม ขององค์การบริหารส่วนตำบลปากช่อง อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ แตกต่างกัน

๑.๕.๓ ประชาชนที่มีระดับการศึกษา ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลแนวพุทธธรรม ขององค์การบริหารส่วนตำบลปากช่อง อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ แตกต่างกัน

๑.๕.๔ ประชาชนที่มีอาชีพ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลแนวพุทธธรรม ขององค์การบริหารส่วนตำบลปากช่อง อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ แตกต่างกัน

๑.๕.๕ ประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือน ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลแนวพุทธธรรม ขององค์การบริหารส่วนตำบลปากช่อง อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ แตกต่างกัน

^๔ องค์การบริหารส่วนตำบลปากช่อง, ข้อมูลทะเบียนราษฎร์, [ออนไลน์], แหล่งที่มา, <http://www.pakchongs.go.th/index.php?mode=preview>, (๒๒ เมษายน ๒๕๕๘).

๑.๖ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

หลักธรรมาภิบาลแนวพุทธธรรม หมายถึง หลักธรรมที่จะนำไปสู่ความสำเร็จในการปฏิบัติงาน ในงานวิจัยนี้ ศึกษาหลักธรรมตามแนวพุทธธรรม คือ หลักทศพิธราชธรรม ๑๐ ประการ ได้แก่

๑. ทาน หมายถึง การให้ การให้เป็นคุณธรรมของนักบริหารตามหลักทางพุทธศาสนา การให้นั้นมีอยู่ ๒ อย่างคือ อมิสทาน ได้แก่ การให้วัตถุสิ่งของ เช่น ให้เงินทองเสื้อผ้า ให้ที่อยู่อาศัย ให้อาหาร ธรรมทาน ได้แก่ การให้ธรรมหรือความรู้ ให้สติปัญญา ให้กำลังใจ ให้อภัย ให้ความรัก ให้ความเอื้อเฟื้อเพื่อความเมตตา

๒. ศีล หมายถึง ความมีระเบียบวินัย นักบริหารทุกระดับ เป็นบุคคลแบบอย่างที่ดี จำต้องมี “งามด้วยศีล” ได้แก่ ต้องเป็นบุคคลที่มีระเบียบวินัย เคร่งครัด ระมัดระวัง ควบคุมตนเอง ได้จะต้องรู้จักบริหารคน บริหารงานและบริหารบ้านเมือง

๓. ปริจาคะ หมายถึง การเสียสละ คือ การให้ลักษณะของ “บริจาค” เป็นการให้ทั้งหมด ให้ไม่มีส่วนเหลือ นักบริหารที่ดีย่อมต้องมีความพร้อมในการเสียสละ คือการเสียสละทั้ง ๔ คือ เสียสละทรัพย์ เสียสละอวัยวะ เสียสละชีวิต เสียสละทั้งหมด ทั้งทรัพย์ อวัยวะและชีวิตเพื่อรักษาความถูกต้องดีงามของบ้านเมือง

๔. อาชวะ หมายถึง ความซื่อตรง ความซื่อตรงเป็นหลักธรรมที่สำคัญอย่างยิ่งของนักบริหารอีกประการหนึ่ง ต้องเป็นบุคคลที่ซื่อตรง ไม่คดโกง โปร่งใส ตรวจสอบได้

๕. มัททวะ หมายถึง ความอ่อนโยน เป็นคุณธรรมที่สำคัญ เพราะนักบริหารทุกระดับที่เป็นที่ยอมรับนับถือว่าเป็นบุคคลระดับ “ยอดคน”

๖. ตปะ หมายถึง ความเพียร การระงับยับยั้งข่มใจ “ตปธรรม” คือการแผดเผากิเลส ตัณหาให้เข้ามาครอบงำอำยิจิตใจของตนเองอยู่เสมอ คือละความชั่วภายในตนเองให้หมดไป หล่อหลอมเอาแต่ความดีงามใส่ตัว มีความดีเป็นแบบอย่าง มีความ پاکเพียรเป็นเครื่องเผากิเลส

๗. อักโกธะ หมายถึง ความไม่โกรธ ต้องมีความสุขสงบ เยือกเย็น เห็นตน เห็นคน เห็นงาม เห็นบ้านเมืองอย่างแจ่มใสไม่ขุ่นมัว

๘. อวิหิงสา หมายถึง ความไม่เบียดเบียน ไม่เบียดเบียนทั้งคนและสัตว์ รวมทั้งไม่เบียดเบียนธรรมชาติสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ตามหลักพระพุทธศาสนา

๙. ขันติ หมายถึง ความอดทน การมีขันติ และการมีความสงบเสงี่ยมเจียมตัว หรือการมีสำรวม นักบริหารที่ดีจึงจำเป็นจะต้องฝึกฝนอบรมตนเองให้เป็นคนมีความอดทนและความเสงี่ยมเจียมตัวอยู่เสมอ

๑๐. อวิโรธนะ หมายถึง ความยุติธรรม มีความหนักแน่นในธรรม ไม่มีความเอนเอียง หวั่นไหวสทิตมั่นในธรรม และหลักธรรมในการบริหารการทำงานใด ๆ ไม่ว่าใหญ่หรือเล็กจะต้องไม่มีข้อผิดพลาด ไม่หลงทิศ ไม่ผิดทางห่างเป้าหมาย

การบริหารงาน หมายถึง การตอบสนองขององค์การบริหารส่วนตำบลให้กับประชาชนในสิ่งที่ประชาชนต้องการ ซึ่งผลการตอบสนองดังกล่าว จะมีผลต่อความคิดเห็นของประชาชนผู้รับตอบสนองนั้น

องค์การบริหารส่วนตำบลปากช่อง หมายถึง องค์การบริหารส่วนตำบล ที่ตั้งอยู่ในเขต
อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ตามการแบ่งเขตการปกครองท้องถิ่น

๑.๗ ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

๑.๗.๑ ทำให้ทราบหลักพุทธธรรม แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลัก
ธรรมาภิบาลแนวพุทธธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลปากช่อง อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์

๑.๗.๒ ทำให้ทราบสภาพปัญหาทั่วไปของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลัก
ธรรมาภิบาลแนวพุทธธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลปากช่อง อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์
โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

๑.๗.๓ ทำให้ทราบสภาพปัญหาแนวทางต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลแนว
พุทธธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลปากช่อง อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์

๑.๗.๔ องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัยจะนำไปประยุกต์ใช้ต่อการบริหารงานตามหลัก
ธรรมาภิบาลแนวพุทธธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลปากช่อง อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์